

Tips per leerweg bij het construeren van het schriftelijk en praktijkschoolexamen

Dienen schoolexamens in hun uiteindelijke vorm anders van taal en opzet te zijn voor de verschillende leerwegen?

Waar moet je rekening mee houden in het taalgebruik bij het construeren van schoolexamens voor BB, KB en GL?

Om deze vragen te beantwoorden zijn diverse CE's, CSPE's en schoolexamens geanalyseerd (zie o.a. onderzoek 'Onder de loep: het centraal schriftelijk en praktisch examen (CSPE) voor het vmbo landbouw-breed 2010-2011' AOC raad 2012) . Uit deze analyses zijn per leerweg de onderstaande tips geformuleerd. Daarmee kan de constructeur met de schoolexamens en toetsen beter aansluiten op de kenmerken van leerlingen in de verschillende leerwegen. Het gaat vaak om graduele verschillen tussen de drie leerwegen (de rijen in het schema). Het verwoorden van een toets voor BB leerlingen vraagt bijvoorbeeld nog meer om helder taalgebruik en eenvoudige zinnen dan voor de andere leerwegen, waar dit natuurlijk ook van belang is.

	BB	KB	GL
Taalgebruik	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Korte en eenvoudige zinnen, maar passend bij doelgroep en wat vereist mag worden. ☐ Onnodige informatie weglaten. ☐ Duidelijk herkenbaar onderscheid tussen vraag- en informatiedeel. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Duidelijk herkenbaar onderscheid tussen vraag- en informatiedeel. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Duidelijk herkenbaar onderscheid tussen vraag- en informatiedeel.
Structuur opdracht/schoolexamen	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Voorgestructureerde en uitgebreidere instructie bij beantwoorde vragen. ☐ Eenvoudige structuur in de vraagstelling. ☐ Beperkt aantal beoordelingscriteria bij de beoordeling van beroepsgerichte competenties in relatie tot complexiteit van de opdracht ☐ Bij benadering is de weging van het aantal punten te behalen voor beroepsgerichte opdrachten versus AVO opdrachten binnen één schoolexamen 1:4 (vergelijkbaar cspe en info uit examensyllabi). ☐ Tijdsduur en omvang schoolexamen afhankelijk van leerweg BB. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Beperkte instructie bij beantwoorde vragen. ☐ Eenvoudige structuur in de vraagstelling. ☐ Meer beoordelingscriteria bij de beoordeling van beroepsgerichte competenties in relatie tot de complexiteit van de opdracht. ☐ Beperkte onderbouwing van antwoorden/oplossingen vragen. ☐ Bij benadering is de weging van het aantal punten te behalen voor beroepsgerichte opdrachten versus AVO opdrachten binnen één schoolexamen 1:3 (vergelijkbaar cspe en info uit examensyllabi). ☐ Tijdsduur en omvang schoolexamen afhankelijk van leerweg KB. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Beperkt instructie bij beantwoorde vragen. ☐ Structuur in de vraagstelling. ☐ Meer beoordelingscriteria bij de beoordeling van beroepsgerichte competenties in relatie tot de complexiteit van de opdracht. ☐ Onderbouwing en argumenteren vragen bij beantwoorde/oplossing. ☐ Bij benadering is de weging van het aantal punten te behalen voor beroepsgerichte opdrachten versus AVO opdrachten binnen één schoolexamen 1:1 (vergelijkbaar cspe en info uit examensyllabi). ☐ Tijdsduur en omvang schoolexamen afhankelijk van leerweg GL.

Kenmerk opbouw
schoolexamen

☐ Expliciete en alleen relevante instructies/informatie. ☐ Stapsgewijze instructie met op zichzelf staande opdracht of vraag. ☐ Reële en herkenbare praktijkcontext. ☐ Toetsduur en toetsvorm rekening houdend met concentratieboog doelgroep.	☐ Weinig expliciete instructies/informatie. ☐ Praktijkcontext is reëel en herkenbaar, maar hoeft niet noodzakelijkerwijs.	☐ Algemene en weinig expliciete instructies/informatie/opdracht en soms niet relevant. Geen bekende (en niet altijd reële) praktijkcontext is .

Kenmerk vraag of
opdracht

☐ Eenvoudige reken- en taalvaardigheden, tenminste op het vereiste uitstroom taalniveau¹. ☐ Kennisvragen, beperkt aantal inzichtvragen. ☐ Beperkte context bij de vragen. ☐ Vaardigheden/instructie voor uitvoering opdracht expliciet beschrijven. ☐ Duidelijk gestructureerde vragen en opdrachten.	☐ Kennis- en inzichtvragen. ☐ Aantal benodigde vaardigheden impliciet aanwezig geacht. ☐ Redelijk veel context bij de vragen. ☐ Handelingen in opdracht met verhoogd risico. ☐ Vaardigheden/instructie voor uitvoering opdracht impliciet aanwezig. ☐ Onderliggende stappen bij oplossen worden als kennis aanwezig verondersteld.	☐ Substantieel deel van theorie-examen praktijkvak bevat rekenkundige bewerkingen. ☐ Kennisvragen en redelijk veel inzichtvragen. ☐ Meerdere rekenkundige bewerkingen binnen één vraag. ☐ Beroepsgerichte praktische handelingen in schoolexamen met verhoogd risico². ☐ Vrij veel context bij de vragen. ☐ Aantal benodigde vaardigheden voor uitvoering impliciet aanwezig geacht. ☐ Onderliggende stappen bij oplossen worden als kennis aanwezig verondersteld.

ⁱ De verhouding dient overeenkomstig het aangeboden aantal uren onderwijs in beroepsgerichte en AVO vakken in deze leerweg zijn. Indien meer uren zijn besteed aan beroepsgerichte vakken zal de weging van te behalen punten voor beroepsgerichte opdrachten groter zijn.

¹ Referentieniveau taal en rekenen Meijerink